

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 415/08-110

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. októbra 2009 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Juraja Horvátha a Sergeja Kohuta prerokoval prijatú sťažnosť spoločnosti D., a. s., právne zastúpenej spoločnosťou JUDr. L. V., s. r. o., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu, vlastníť majetok a podnikat' podľa čl. 46 ods. 1, čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom Krajským súdom v Bratislave pod sp. zn. 3 Cob 87/08 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosti spoločnosti D., a. s., n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) č. k. II. ÚS 415/08-27 z 5. novembra 2008 bola prijatá na ďalšie konanie sťažnosť spoločnosti D., a. s. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu, vlastníť majetok a podnikat’ podľa čl. 46 ods. 1, čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) v konaní vedenom Krajským súdom v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 3 Cob 87/08. Od 21. mája 2009 došlo k zmene v osobe právneho zástupcu sťažovateľky tak, že sa ním stala spoločnosť JUDr. L. V., s. r. o..

Zo sťažnosti vyplýva, že 25. januára 2008 spoločnosť F., a. s. (ďalej len „žalobkyňa“), podala jednak proti sťažovateľke ako žalovanej v 1. rade, ako aj proti spoločnosti S. (ďalej len „žalovaná v 2. rade“) a spoločnosti C., a. s. (ďalej len „žalovaná v 3. rade“) žalobu o zaplatenie sumy 855 000 Sk, ktorú doplnila podaním zo 4. februára 2008, ktorým požadovanú sumu zvýšila na 117 787 500 Sk. Dňa 30. januára 2008 požiadala žalobkyňa o nariadenie predbežného opatrenia, ktorým by bolo sťažovateľke zakázané nakladať s celým radom nehnuteľností, a to najmä nehnuteľnosti predat’, zaťažiť, scudziť a prenajať.

Uznesením Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 28 Cb 16/08-146 zo 7. februára 2008 bolo vydané požadované predbežné opatrenie týkajúce sa prevažnej väčšiny nehnuteľností s výnimkou požiadavky na zákaz nehnuteľnosti prenajať. Na základe odvolania sťažovateľky bolo uznesenie okresného súdu potvrdené uznesením krajského súdu č. k. 3 Cob 87/08-314 z 30. apríla 2008. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť 23. mája 2008.

Podľa presvedčenia sťažovateľky treba predbežné opatrenie považovať za porušenie označených práv podľa ústavy a dodatkového protokolu. Žalobkyňa uzavrela 9. decembra 2005 zmluvu o pôžičke so žalovanou v 2. rade. Podľa tejto zmluvy mali byť požičané peňažné prostriedky poskytnuté sťažovateľke z titulu pôžičky vo výške 36 343 082 Sk s tým, aby ich použila na nákup nehnuteľností z portfólia S., a. s. Medzi uvedené

nehnutelnosti z portfólia S., a. s., patrili aj nehnuteľnosti, ktorých sa týkalo predbežné opatrenie. Sťažovateľka sa nikdy nestala zmluvnou stranou tejto zmluvy. Podľa čl. VI zmluvy žalobkyňa a žalovaná v 2. rade sa dohodli, že žalobkyňa sa bude podieľať na výnose získanom v budúcnosti pri predaji, resp. pri prenájme sťažovateľkou kúpených nehnuteľností. Žalobou požadovaná čiastka má byť plnením práve z tohto titulu. Vlastníkom a zároveň prenajímateľom nehnuteľností sa nestala ani jedna zo zmluvných strán zmluvy o pôžičke z 9. decembra 2005, pretože vlastnícke právo nadobudla sťažovateľka, na ktorú sa však nikdy nevzťahovali a nevzťahujú žiadne vzájomné záväzky žalobkyne a žalovanej v 2. rade. Sťažovateľka je preto presvedčená, že v prebiehajúcom konaní pred všeobecnými súdmi nie je vecne pasívne legitimovaná. Je to tak preto, že zmluvu o pôžičke neuzavrela. Treba tiež zdôrazniť, že žalobkyňa žalovanej v 2. rade nikdy nezaplatila celú dohodnutú sumu pôžičky. Preto žalovaná v 2. rade musela zabezpečiť chýbajúcu čiastku z vlastných zdrojov. Pri uplatňovaní nároku na chýbajúcu časť pôžičky vystupovala žalovaná v 2. rade len voči žalobkyňi a nikdy nie voči sťažovateľke, keďže sťažovateľka nebola so žalobkyňou v žiadnom právnom vzťahu. Je preto evidentné, že žalobkyňa nemôže mať voči sťažovateľke žiadne práva, pričom jej údajným právam nekorešpondujú žiadne povinnosti. Z uvedeného je zrejmé, že žalobkyňa opakovane opierala a opiera svoje nároky tak v konaní vo veci samej, ako aj v konaní o nariadenie predbežného opatrenia výlučne o údajnú pohľadávku, ktorej jediným právnym základom je čl. VI zmluvy o pôžičke. Okrem toho pohľadávku žalobkyne voči žalovanej v 2. rade nemožno považovať za splatnú, lebo žiadne ustanovenie zmluvy o pôžičke neupravuje splatnosť podielu z „výnosu získaného v budúcnosti pri predaji, resp. prenájme nehnuteľností“.

Sťažovateľka navrhla vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených článkov ústavy a dodatkového protokolu v konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 3 Cob 87/08 s tým, aby bolo uznesenie krajského súdu č. k. 3 Cob 87/08-314 z 30. apríla 2008 zrušené a vec vrátená na ďalšie konanie. Požaduje zároveň zakázať krajskému súdu pokračovať v ďalšom porušovaní označených práv sťažovateľky. Ďalej sa domáha priznania primeraného finančného zadost'učinenia v sume 1 000 000 Sk a náhrady trov právneho zastúpenia v sume 6 352 Sk.

Po prijatí veci na ďalšie konanie sťažovateľka prostredníctvom svojho právneho zástupcu podaním z 20. februára 2009 doručeným ústavnému súdu 23. februára 2009 požiadala, aby ústavný súd v zmysle § 26 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) považoval jej sťažnosť za naliehavú a rozhodol o nej v čo najkratšej dobe.

Z vyjadrenia predsedníčky krajského súdu sp. zn. Spr 3760/2008 zo 14. januára 2009 doručeného ústavnému súdu faxom 15. januára 2009 a poštou 20. januára 2009 vyplýva, že vec predložila na vyjadrenie predsedníčke senátu 3Cob. Podľa predsedníčky senátu nie je jasné, prečo sa sťažovateľka domnieva, že všeobecný súd musí chrániť len jej ústavné práva, a nie aj práva ostatných účastníkov konania. Predbežné opatrenie nie je rozhodnutím o veci samej. Žalobkyňa podala žalobu z dôvodu nevyplatenia výnosov z predaja nehnuteľností realizovaných sťažovateľkou. Otázka „nedospelosti“ pohľadávky môže byť posudzovaná len v konaní o veci samej, a nie pri nariadení predbežného opatrenia. Zo spisu však vyplýva, že sťažovateľka už výnos poukázala na účet v zahraničnej banke. Okruh účastníkov konania určila žalobkyňa a táto označila za žalovanú aj sťažovateľku, pričom osvedčila právny vzťah medzi účastníkmi konania, potrebu dočasnej úpravy a obavu, že by výkon súdneho rozhodnutia bol ohrozený. Je síce správne tvrdenie sťažovateľky, že nie je možné určiť výšku výnosu z predaja nehnuteľností v prípade, ak tieto neboli predané, avšak sťažovateľka zrejme úmyselne opomenula uviesť, že vo veci samej ide o výnos z realizovaného predaja nehnuteľností. Neobstojí námietka, podľa ktorej sa všeobecný súd nevysporiadal s otázkou, či je sťažovateľka dlžníčkou žalobkyne, pretože nejde o rozhodnutie vo veci samej, ale o nariadenie predbežného opatrenia, kde postačuje osvedčenie nároku zo strany žalobkyne. V súvislosti s námietkou porušenia základného práva podnikat' podľa čl. 35 ods. 1 ústavy treba mať na zreteli, že jediným predmetom činnosti sťažovateľky podľa záznamu v obchodnom registri je prenájom nehnuteľností v spojení so základnými službami v súvislosti s prenájomom. Návrh na nariadenie predbežného opatrenia bol však práve v tejto časti zamietnutý. Krajský súd netrvá na ústnom prerokovaní veci pred ústavným súdom.

Z repliky sťažovateľky na vyjadrenie predsedníčky krajského súdu zo 6. marca 2009 doručenej ústavnému súdu 9. marca 2009 vyplýva, že sťažovateľka so stanoviskom nesúhlasí. Nikdy netvrdila ani netvrdí, že všeobecný súd musí chrániť len jej ústavné práva, a nie aj práva ostatných účastníkov konania. Podľa presvedčenia sťažovateľky musí všeobecný súd postupovať v konaní tak, aby sa zabezpečila spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov všetkých účastníkov konania. To však neznamená, že by mohol porušiť ústavné práva niektorého z účastníkov. Vydaním právoplatného predbežného opatrenia došlo k takému zásahu do ústavných práv sťažovateľky, ktorý je absolútne neprimeraný právu, ktoré má byť týmto predbežným opatrením chránené. Okolnosť, že okruh účastníkov konania určila žalobkyňa, ktorá za žalovanú označila aj sťažovateľku, je bezpredmetná. Dispozícia žalobkyne musí byť totiž všeobecným súdom preskúmaná aj v rámci konania o predbežnom opatrení. Ani tu totiž nemožno uložiť niečo účastníkovi, ktorý nie je nositeľom hmotnoprávneho vzťahu tvrdeného v žalobe. Sťažovateľka nerozumie tomu, akým spôsobom mal byť osvedčený právny vzťah medzi účastníkmi konania. Krajský súd totiž neuvádza jediný dôkaz o tom, že medzi žalobkyňou a sťažovateľkou existuje akýkoľvek právny vzťah, z ktorého by mohla byť sťažovateľka zviazaná čokoľvek plniť žalobkyňi. Následný záver o danosti pasívnej legitímácie sťažovateľky je absolútne nelogický. Zdá sa, že otázku existencie právneho vzťahu medzi sťažovateľkou a žalobkyňou nepovažuje krajský súd za dôležitú, pretože podľa jeho vyjadrenia až v rozhodnutí vo veci samej sa treba vysporiadať s tým, či je sťažovateľka dlžníčkou žalobkyne. Rovnako neobstojí ani stanovisko, podľa ktorého otázka „nedospelosti“ pohľadávky môže byť posudzovaná len v konaní o veci samej. Tvrdenie, podľa ktorého sťažovateľka už výnos poukázala na účet v zahraničnej banke (čo má vyplývať zo súdneho spisu), je škandalózne. Odhliadnuc od toho, že uvedená skutočnosť nemá žiadnu relevanciu pri posudzovaní veci samej, krajský súd týmto otvorene upozorňuje na výpis z bankového účtu sťažovateľky, teda na dôkaz, ktorý bol získaný nezákonným spôsobom. Predložila ho žalobkyňa, ktorá nikdy nedisponovala žiadnym právom k bankovému účtu sťažovateľky. Nemožno súhlasiť ani so závermi vyvodenými zo skutočnosti, že jediným predmetom podnikania sťažovateľky je prenájom nehnuteľností.

Sťažovateľka je totiž, ako každý iný vlastník, oprávnená so svojím majetkom nakladať voľne podľa svojho uváženia. Sťažovateľka trvá na konaní ústneho pojednávania.

Z vyjadrenia krajského súdu z 13. marca 2009 doručeného ústavnému súdu 23. marca 2009, ktorým reaguje na doplnenie sťažnosti, a z jeho ďalšieho vyjadrenia z 24. marca 2009 doručeného ústavnému súdu faxom 26. marca 2009 a poštou 31. marca 2009, ktorým reaguje na repliku sťažovateľky, vyplýva, že trvá na svojom pôvodne sformulovanom stanovisku.

Ústavný súd doručil sťažnosť, uznesenie o prijatí sťažnosti na ďalšie konanie a ďalšie písomné podania sťažovateľky a krajského súdu aj žalobkyni s tým, aby sa aj ona mohla vyjadriť vo veci samej, keďže rozhodnutím ústavného súdu môže byť dotknutá vo svojich právach.

Z vyjadrenia žalobkyne z 20. februára 2009 doručeného ústavnému súdu 26. februára 2009 vyplýva, že so sťažovateľkou nesúhlasí a žiada, aby jej ústavný súd nevyhovel. Sťažnosť považuje za neopodstatnenú, keďže všeobecné súdy rozhodne neporušili označené práva sťažovateľky a dôsledne dodržiavali ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku upravujúce inštitút predbežného opatrenia. Je nepochybné, že pre definitívne rozhodnutie vo veci bude potrebné vykonať rozsiahlejšie dokazovanie, ktoré by vo fáze rozhodovania o predbežnom opatrení bolo v rozpore s poslaním a zmyslom tohto inštitútu. Podľa názoru žalobkyne je argumentácia sťažovateľky účelová, neopodstatnená, z veľkej časti nepravdivá a vykonštruovaná. Sťažovateľkou aplikované právne konštrukcie sú neprípustné. Ak by ústavný súd sťažnosti vyhovel, práve tým by porušil základné právo na súdnu ochranu. Tvrdenie sťažovateľky o neexistencii zmluvného vzťahu medzi ňou a žalobkyňou je ľahko čitateľným účelovým pokusom o zbavenie sa zodpovednosti zo zmluvných vzťahov so žalobkyňou. Aj zo splnomocnenia udeleného sťažovateľkou žalobkyni 3. júla 2006 je zrejmá pravdivosť konštrukcie zmluvných vzťahov medzi účastníkmi konania tvrdená žalobkyňou. Právo zároveň pripúšťa aj vznik takých záväzkovoprávných vzťahov, na ktoré sa nevyžaduje písomná forma. V rámci konania o vydaní predbežného opatrenia nie je možné vykonať absolútne detailné a podrobné dokazovanie a zisťovanie všetkých okolností

prípadu. Navyše treba uviesť, že podľa § 76 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku vôbec nemusí existovať právny vzťah medzi žalobkyňou a sťažovateľkou (aj keď existuje), pretože predbežným opatrením možno uložiť povinnosť aj niekomu inému než účastníkovi (v súvislosti s námietkou sťažovateľky, že účastníčkou nemá byť). Nemôže byť podstatné ani to, na ktorý účet bola poukázaná pôžička podľa zmluvy o pôžičke. Išlo len o určenie platobného miesta. Neobstoja ani tvrdenia sťažovateľky o údajnom porušení základného práva podnikat' podľa čl. 35 ods. 1 ústavy, keďže zákaz prenajímať nehnuteľnosti nebol sťažovateľke predbežným opatrením uložený.

Z ďalšieho vyjadrenia žalobkyne zo 7. mája 2009 doručeného ústavnému súdu 13. mája 2009 vyplýva, že osobitne reaguje jednak na doplnenie sťažnosti zo strany sťažovateľky z 20. februára 2009 a tiež na repliku sťažovateľky k vyjadreniu krajského súdu zo 6. marca 2009. V súvislosti s doplnením sťažnosti žalobkyňa zaujíma podrobné stanoviská k jednotlivým skutkovým okolnostiam, ktorými sťažovateľka zdôvodňovala svoju požiadavku na prednostné vybavenie sťažnosti. Na margo repliky sťažovateľky zo 6. marca 2009 uvádza, že trvá na svojom predošlom podaní a nepovažuje za potrebné už uvedené argumenty opakovať. Napriek tomu zdôrazňuje, že námietka sťažovateľky týkajúca sa predloženia nezákonným spôsobom získaného dôkazu zo strany žalobkyne (výpisu z bankového účtu sťažovateľky preukazujúci vyplácanie výnosov žalovanej v 2. rade) je nedoložená, pretože sťažovateľka nikdy nepreukázala svoje tvrdenie o spôsobe získania uvedeného dôkazu. Zarážajúce je skôr to, že sa sťažovateľka nezaobrá obsahom tohto dôkazu, hoci tento evidentne preukazuje všetky tvrdenia žalobkyne o tom, že investorom (s výnimkou žalobkyne) boli výnosy vyplácané už počas trvania projektu. Ďalej považuje za podstatné, že vo veci samej uplatňovaný nárok žalobkyne vyplýva zo zmluvy o pôžičke z 9. decembra 2005, v zmysle ktorej žalobkyňa ako spoluinvestorka projektu kúpy a prenájmu portfólia nehnuteľností S., a. s., poskytla finančné zdroje na kúpu nehnuteľností, a to na účet sťažovateľky, ktorá ako špeciálna projektová spoločnosť nadobudla nehnuteľnosti do vlastníctva, pričom kúpna cena bola sťažovateľkou zaplatená z úverových zdrojov od banky. Úver poskytli T., a. s., a R., a. s. Pritom úverujúce banky v prípadoch takýchto projektov bežne vyžadujú v rámci financovania aj vlastné zdroje investorov (tzv. equity). V danom prípade sťažovateľka získala equity pôžičkami od B. a od štyroch

privátnych investorov vrátane žalobkyne, ktorí svoje zdroje poskytovali cez žalovanú v 2. rade a tá ich ďalej posunula sťažovateľke. Pri tomto type projektu, v ktorom je výnos produkovaný formou získavania nájomného z prenájmu nehnuteľností v kombinácii s inkasovaním kúpnej ceny za predaj nehnuteľností, je rovnako bežné, že získavané platby sú použité prednostne na splácanie bankového úveru, na prevádzkové platby a napokon sa v prípade dostatočných zdrojov priebežne vyplácajú aj výnosy pre tzv. equity investorov, a to najmä pri predajoch nehnuteľností z portfólia, keďže príjmy z prenájmu sú zvyčajne použité na platby úrokov v banke a na prevádzkové náklady. V rámci projektu sťažovateľky bol tento režim dohodnutý obdobne, čo vyplýva aj z textu zmluvy o pôžičke z 9. decembra 2005. Je tiež štandardnou podmienkou úverujúcich bánk, že projektové spoločnosti v rámci podmienok úveru majú obmedzené svojvoľné nakladanie s prostriedkami generovanými počas realizácie projektu, lebo je najmä dané poradie, v akom možno použiť získané zdroje na jednotlivé platby. Prioritné pre banky je samozrejme vždy splácanie úveru, a preto je podmienkou úveru podriadenie ostatných záväzkov projektovej spoločnosti (v danom prípade sťažovateľky) úverovej pohľadávke banky. To znamená, že vyplácanie časti výnosov pre equity investorov, ale aj iné platby nad rámec bežných prevádzkových nákladov podliehajú schváleniu úverujúcej banky. Túto podriadenosť si zmluvné strany dohodli v rámci zmluvy o podriadenosti záväzkov (Subordination Agreement), na ktorú odkazuje zmluva o pôžičke z 9. decembra 2005, pričom obsahom tejto dohody je súhlas zmluvných strán (T., a. s., sťažovateľky, žalovanej v 3. rade a žalovanej v 2. rade) s tým, že pohľadávky žalovanej v 2. rade na splatenie pôžičiek a výnosov voči sťažovateľke sú podriadené voči úverovej pohľadávke T., a. s., a R., a. s., čo znamená, že pri každom predaji nehnuteľností z portfólia sa z dosiahnutého výnosu vždy prednostne uspokojí úverová pohľadávka banky, resp. jej časť, a až následne je možné uspokojiť pohľadávku žalovanej v 2. rade, resp. jej časť. Žalobkyňa nemá k dispozícii originál zmluvy, ale len jej text, ktorý mal byť podpísaný a ktorý bol žalobkyni doložený pred čerpaním úveru. Táto zmluva však nemá zásadný vplyv na obsah zmluvného vzťahu medzi žalobkyňou a sťažovateľkou, resp. žalovanou v 2. rade, ktorý bol založený na zmluve o pôžičke z 9. decembra 2005. Iba zdôrazňuje podmienenosť vyplácania výnosov z pôžičky súhlasom banky. Ako je zřejmé (a ako bolo aj v konaní preukázané), sťažovateľka takýto súhlas opakovane počas trvania projektu od banky dostala a výnos čiastočne splácala priamo žalovanej v 2. rade. Na rozdiel

od toho žalobkyňa do dnešného dňa nedostala ani len časť svojho výnosu. Práve tým je daná naliehavá potreba ochrany investície žalobkyne, lebo projekt sťažovateľky je v záverečnej fáze a žalobkyňa ako spoluinvestor projektu bola manažérmi počas jeho trvania diskriminovaná, nedostala ani časť výnosu, pričom sťažovateľka v krátkom čase nebude už disponovať žiadnym majetkom a žalobkyňa bude mať pohľadávku voči subjektu, ktorý ju nebude mať ako splniť. Žalobkyňa je preto i naďalej presvedčená o tom, že rozhodnutiami všeobecných súdov o predbežnom opatrení nemohlo žiadnym spôsobom dôjsť k porušeniu ústavných práv sťažovateľky a sťažnosť považuje za neopodstatnenú.

Z ďalšieho podania žalobkyne z 12. mája 2009 doručeného ústavnému súdu 15. mája 2009 vyplýva, že zmluva o pôžičke z 9. decembra 2005 uzavretá medzi žalobkyňou ako veriteľkou a žalovanou v 2. rade ako dlžníčkou stanovuje v jednotlivých ustanoveniach jasne a jednoznačne, v akej výške a na aký účel bola pôžička poskytovaná. Zároveň je uvedené, že pôžička má byť poskytnutá na účet sťažovateľky ako projektovej spoločnosti. Zrejme je aj to, že pôžička bola účelovo viazaná na projekt kúpy a následného prenájmu portfólia vybraných nehnuteľností S., a. s., ktorý realizovala sťažovateľka. Vyplatenie pôžičky vyplýva z bankového dokladu. Pokiaľ ide o doloženie nepodpísaného znenia zmluvy o podriadenosti záväzkov (Subordination Agreement), už v predošlom vyjadrení bolo uvedené, že text zmluvy žalobkyňa predložila iba na dokreslenie súvisiacich vzťahov a vykreslenie celého kontextu prípadu. Zmluva o podriadenosti záväzkov nemá žiadny vplyv na obsah záväzkov medzi zmluvnými stranami zmluvy o pôžičke z 9. decembra 2005, lebo upravuje len režim vyplácania výnosov z projektu za podmienky schválenia úverujúcou bankou. Z toho jasne vyplýva, že na obsah nárokov žalobkyne nemá zmluva o podriadenosti záväzkov žiadny vplyv a akékoľvek argumenty prezentované v danej súvislosti sťažovateľkou sú účelové a zavádzajúce. Vzhľadom na obsah podaní sťažovateľky, v ktorých je zakomponované množstvo absolútne klamlivých a zavádzajúcich tvrdení, bude žalobkyňa postupovať všetkými dostupnými právnymi prostriedkami tak, aby boli chránené jej práva, ako aj práva ďalších subjektov. Žalobkyňa opakuje svoje presvedčenie, že rozhodnutiami všeobecných súdov nemohlo žiadnym spôsobom dôjsť k porušeniu ústavných práv sťažovateľky. Považuje preto sťažnosť za neopodstatnenú.

Z repliky sťažovateľky z 18. mája 2009 doručenej ústavnému súdu 21. mája 2009, ktorou reaguje na vyjadrenie žalobkyne z 20. februára 2009, vyplýva, že hoci sťažovateľka namieta porušenie označených konkrétnych práv podľa ústavy a dodatkového protokolu, žalobkyňa napriek tomu k ústavným aspektom sťažnosti prakticky vôbec žiadne stanovisko nezaujíma. Tvrdenie žalobkyne, podľa ktorého k porušeniu práva na súdnu ochranu by došlo vyhovením sťažnosti, nie je podložené žiadnymi argumentmi a relevantnými dôkazmi. Pokiaľ ide o udelenie splnomocnenia sťažovateľkou žalobkyňi, toto je v skutočnosti datované 14. júna 2006 a 13. februára 2007 bolo odvolané. Podľa informácií sťažovateľky na základe tohto splnomocnenia sa neuskutočnili žiadne úkony, ktoré by sťažovateľku zaväzovali. Splnomocnenie nepredstavuje žiaden dôkaz o tom, že by tvrdenie žalobkyne týkajúce sa konštrukcie zmluvných vzťahov bolo pravdivé. Splnomocnenie preto nemožno považovať za žiaden relevantný dôkazný prostriedok. Hoci všeobecný súd pri rozhodovaní o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia nemá možnosť vykonať podrobné dokazovanie a zisťovanie všetkých okolností prípadu, neznamená to, že nemá byť ničím viazaný a že by mohol rozhodnúť bez toho, aby boli splnené zákonné podmienky na nariadenie predbežného opatrenia. Predbežné opatrenie nerešpektovalo nielen zákonné podmienky na jeho nariadenie, ale nepridržiavalo sa ani konštantnej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky týkajúcej sa predbežných opatrení. Poukaz žalobkyne na ustanovenie § 76 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku je irelevantný, lebo sťažovateľka je účastníčkou konania, v ktorom bolo predbežné opatrenie nariadené. Možno súhlasiť s tým, že peňažné prostriedky boli účelovo viazané, avšak zo zmluvy o pôžičke z 9. decembra 2005 vzájomná prepojenosť účastníkov konania nevyplýva, a to už len z dôvodu, že túto zmluvu uzavrela žalobkyňa so žalovanou v 2. rade, a preto nie je spôsobilá založiť práva a povinnosti tretej osobe, teda sťažovateľke. Skutočnosti nezodpovedá ani tvrdenie, že sa všeobecné súdy v odôvodnení svojich rozhodnutí vysporiadali so všetkými relevantnými tvrdeniami účastníkov konania. Ide napríklad o námietku sťažovateľky v súvislosti s tým, že sa žalobkyňa dostala protiprávne k výpisu z bankového účtu sťažovateľky, ktorý všeobecnému súdu predložila. Nezaoberali sa ani námietkou nezaplatenia súdneho poplatku. Došlo aj k porušeniu základného práva sťažovateľky podnikat' podľa čl. 35 ods. 1 ústavy, lebo uloženým zákazom nakladať s nehnuteľnosťami došlo aj k zákazu tieto prenajímať, keďže i prenajímanie vecí je jednou z foriem nakladania s vecou.

Ústavný súd vec prerokoval na ústnom pojednávaní. Tak sťažovateľka, ako aj žalobkyňa zotrvali na svojich už uvedených stanoviskách. Predsedníčka krajského súdu listom z 13. októbra 2009 ospravedlnila svoju neúčast' na ústnom pojednávaní.

II.

Z uznesenia okresného súdu č. k. 28 Cb 16/08-146 zo 7. februára 2008 vyplýva, že sťažovateľke sa zakázalo nakladať s konkrétne označenými nehnuteľnosťami ležiacimi v katastrálnom území B., najmä tieto nehnuteľnosti akýmkoľvek spôsobom predat', zaťažiť a scudziť. Vo zvyšku (teda čo sa týka časti nehnuteľností, ako aj požadovaného zákazu prenájmu nehnuteľností) bol návrh na vydanie predbežného opatrenia zamietnutý. Podľa názoru okresného súdu z predložených dôkazov vyplývajú skutočnosti osvedčujúce pravdepodobnosť nároku žalobkyne voči žalovanej v 2. rade na zaplatenie výnosu z predaja a prenájmu nehnuteľností, ktoré boli pôvodne vo vlastníctve S., a. s. Nebolo možné vyhovieť návrhu na vydanie predbežného opatrenia v časti požadujúcej uloženie zákazu prenájmu nehnuteľností, pretože to je jediný predmet podnikateľskej činnosti sťažovateľky, ktorá nemá iný majetok, ako ten, ktorý získala kúpou od S., a. s.

Z uznesenia krajského súdu č. k. 3 Cob 87/08-314 z 30. apríla 2008 vyplýva, že ním bolo potvrdené uznesenie okresného súdu č. k. 28 Cb 16/08-146 zo 7. februára 2008. Podľa názoru krajského súdu na posúdenie dôvodnosti odvolania sťažovateľky bola podstatná otázka existencie jej pasívnej vecnej legitímácie. Nie je správne tvrdenie sťažovateľky, podľa ktorého nemá pasívnu legitímáciu. Toto tvrdenie opierala sťažovateľka o skutočnosť, že zmluvu o pôžičke z 9. decembra 2005 uzavreli žalobkyňa ako veriteľka a žalovaná v 2. rade ako dlžníčka. Podstatné je, že predmetom žaloby nie je vrátenie poskytnutej pôžičky (36 343 082 Sk), ale podiel na výnose z prenájmu a predaja majetku vo vlastníctve sťažovateľky. Toto vlastníctvo sťažovateľka nadobudla od S., a. s. Pôžička bola (ako to vyplýva z čl. V zmluvy) poskytnutá žalovanej v 2. rade na financovanie kúpy portfólia vybraných nehnuteľností S., a. s., podľa špecifikácie uvedenej v zmluve. V článku II zmluvy účastníci dohodli, že peňažné prostriedky, ktoré sú predmetom pôžičky, budú

žalobkyňou poskytnuté na účet určený žalovanou v 2. rade vedený v peňažnom ústave a patriaci sťažovateľke. Z uvedeného je nepochybné, že peniaze z pôžičky boli určené na financovanie projektu kúpy a prenájmu portfólia vybraných nehnuteľností S., a. s., pričom tieto nehnuteľnosti mala nadobúdať sťažovateľka a taktiež ich aj scudzovať. Ďalšie finančné zdroje na zaplatenie kúpnej ceny za nehnuteľnosti poskytli peňažné ústavy ako spoluinvestori projektu cez žalovanú v 2. rade a prostredníctvom syndikovaného investičného úveru poskytnutého sťažovateľke. Táto zmluva spolu so zmluvou o podriadenosti záväzkov upravuje podmienky vyplácania výnosov z predaja nehnuteľností patriacich do portfólia. V článku VI zmluvy o pôžičke je uvedené, že na výnosoch sa bude podieľať i žalobkyňa, a to vo výške 22,5 %. Okresný súd preto správne zistil, že pasívna legitimácia sťažovateľky je daná. Tým je daná i súvislosť medzi predbežným opatrením a právnym vzťahom, ktorý je predmetom konania vo veci samej. Otázkou splatnosti či nesplatenosti pohľadávky žalobkyne zo zmluvy o pôžičke sa krajský súd nezaoberal, pretože vrátenie pôžičky nie je predmetom konania vo veci samej.

Zo zmluvy o pôžičke uzatvorenej 9. decembra 2005 medzi žalobkyňou ako veriteľkou a žalovanou v 2. rade ako dlžníčkou vyplýva, že žalobkyňa poskytne žalovanej v 2. rade peňažné prostriedky v celkovej výške 36 343 082 Sk. Tieto prostriedky budú vložené, resp. poukázané na účet sťažovateľky bezodkladne po podpise zmluvy. Účelom pôžičky je financovanie kúpy portfólia vybraných nehnuteľností S., a. s. (ich zoznam je uvedený v článku V). Žalobkyňa ako veriteľka zároveň potvrdzuje, že vo vzťahu k žalovanej v 2. rade ako dlžníčke a právam a povinnostiam plynúcim zo zmluvy bude rešpektovať v plnom rozsahu podriadenosť svojej pohľadávky, ako aj splatnosť istiny, úrokov a akýchkoľvek svojich ďalších práv a povinností právam a povinnostiam definovaným v zmluve o podriadenosti dlhu (Subordinated Loan Agreement) uzavretej medzi žalovanou v 2. rade R., a. s., sťažovateľkou a T., a. s. (článok IV ods. 3). Nehnuteľnosti bude nadobúdať sťažovateľka, pričom žalovaná v 2. rade sa bude podieľať na tvorbe vlastných zdrojov sťažovateľky potrebných na zaplatenie kúpnej ceny za nehnuteľnosti. Na základe dohody zmluvných strán sa bude žalobkyňa z titulu financovania kúpy nehnuteľností v nadväznosti na poskytnutie pôžičky podľa tejto zmluvy podieľať aj na výnose získanom v budúcnosti pri predaji, resp. prenájme nehnuteľností špecifikovaných

v článku V. Výška podielu na celkovom výnose z predaja, resp. prenájmu nehnuteľností špecifikovaných v článku V pripadajúca na žalobkyňu predstavuje podľa dohody zmluvných strán 22,5 %, v čom sú už zahrnuté aj úroky z pôžičky (článok VI).

Z kópie spisu okresného súdu sp. zn. 28 Cb 16/08, ktorý si ústavný súd zadovážil, vyplýva, že na č. l. 131 až 145 je založená písomnosť v anglickom jazyku pod názvom „Subordination Agreement“, čo v slovenskom jazyku znamená „Zmluva o podriadenosti“. Ako účastníci zmluvy sú uvedení T., a. s., sťažovateľka, žalovaná v 3. rade a žalovaná v 2. rade. Písomnosť neobsahuje dátum a nie je nikým podpísaná. V spise sa nenachádza slovenský preklad tohoto dokumentu.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom a rozhodnutím krajského súdu o predbežnom opatrení v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cb 87/08 dochádza k porušovaniu základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy, ako aj práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu a práva podnikat' podľa čl. 35 ods. 1 ústavy.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde(...).

Podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje. Vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť svojho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva(...).

Podľa čl. 35 ods. 1 ústavy každý má právo na slobodnú voľbu povolania a prípravu naň, ako aj právo podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Tieto zásady týkajúce sa vzťahu ústavného súdu a všeobecných súdov pri ochrane ústavnosti vyplývajúce z doterajšej judikatúry ústavného súdu boli relevantné aj v danej veci.

Citovaný čl. 46 ods. 1 ústavy je primárnou ústavnou bázou pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany, a tým aj „bránou“ do ústavnej úpravy jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu zakotvených v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy) (I. ÚS 49/01).

Podľa názoru ústavného súdu aj na vydanie rozhodnutia o predbežnom opatrení sú kladené požiadavky, ktoré vyplývajú z práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Znamená to, že takéto rozhodnutie musí mať napr. zákonný podklad (čl. 2 ods. 2 ústavy) a nemôže byť prejavom svojvôle (čl. 1 ods. 1 ústavy), pretože ide o rozhodnutie, ktoré už nemôže byť napravené v nadväznosti na konečné rozhodnutie o výsledku sporu. Preto je ústavná sťažnosť proti vydaniu predbežného opatrenia prípustná, i keď ide o dočasnú úpravu pomerov účastníkov. Je to dôležité aj z hľadiska súdnej praxe, keď dochádza k „dočasnej“ úprave, ktorá však v dôsledku prietahov v súdnom konaní v skutočnosti trvá i niekoľko rokov.

Rozhodovanie a rozhodnutie o návrhu na predbežné opatrenie v súdnom konaní teda možno považovať za súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ústavy. Predpokladom na záver o porušení základných práv a slobôd je však také ich porušenie, ktoré nie je napravitel'né alebo odstrániteľ'né v činnosti súdu pred začatím konania alebo v konaní o veci samej (§ 74 a nasl., § 102 Občianskeho súdneho poriadku), resp. ktoré nemožno napraviť procesnými prostriedkami, ktoré sú obsiahnuté v Občianskom súdnom poriadku v spojitosti s predbežnými opatreniami. Predbežné opatrenie ako zabezpečovací prostriedok v civilnom procese však nemôže sám osebe opodstatniť záver o porušení práva fyzickej alebo právnickej osoby (I. ÚS 46/00).

Ústavný súd konštatuje, že predbežné opatrenie v okolnostiach danej veci je spôsobilé zasiahnuť do ústavne zaručených práv alebo slobôd, lebo sa ním dočasne obmedzujú vlastnícke práva, konkrétne tá ich zložka, ktorá spočíva v dispozícii s majetkom. K zásahu a k obmedzeniam vlastníckych práv môže dôjsť pritom hlavne vtedy, pokiaľ by na vydanie predbežného opatrenia neboli dané podmienky, za ktorých to umožňujú zákonné ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, konkrétne jeho ustanovenia § 75 (prípadne v spojení s § 102), dočasné obmedzenie dispozícií s majetkom, teda ak treba dočasne upraviť pomery účastníka konania alebo ak je obava, že by výkon rozhodnutia bol obmedzený (I. ÚS 23/01).

Ústavný súd najprv poukazuje na to, že posúdenie podmienok na vydanie predbežného opatrenia je predovšetkým vecou všeobecných súdov. Ústavný súd sa spravidla sám ako súdny orgán ochrany ústavnosti necíti byť oprávnený ingerovať do rozhodnutí o predbežných opatreniach, pretože ide o rozhodnutia, ktoré do práv a povinností účastníkov konania nezasahujú konečným spôsobom. Okrem toho návrh na vydanie predbežného opatrenia možno podať aj opakovane a možno tiež podať návrh na zrušenie predbežného opatrenia. Vzhľadom na uvedené sa ústavný súd v danej veci najprv zameral na posúdenie, či pri vydaní napadnutého rozhodnutia bolo postupované zákonom ustanoveným spôsobom, v súlade so zásadou spravodlivého procesu a so základným právom na súdnu ochranu tak, ako to zaručuje čl. 46 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd sa preto v danom prípade sústredil na otázku, či sú splnené zákonné predpoklady na vydanie rozhodnutia, ktorého výkon by mohol byť ohrozený, a či v konaní, ktoré predchádzalo vydaniu napadnutého rozhodnutia, boli náležite posudzované okolnosti osvedčujúce dôvodnú obavu z takého ohrozenia.

Ústavný súd zo zapožičaného spisu Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 28 Cb 16/08 zistil, že žalobkyňa sa žalobným návrhom domáha od sťažovateľky zaplatenia istiny s príslušenstvom, aj z titulu výnosu získaného „pri predaji resp. prenájme nehnuteľností“ v zmysle čl. VI zmluvy o pôžičke z 9. decembra 2005.

Podľa názoru ústavného súdu predložená zmluva o pôžičke z 9. decembra 2005 nepochybne osvedčuje zhodu žalobkyne a žalovanej v 2. rade na tom, že 22,5 % výnosov z predaja, resp. z prenájmu nehnuteľností má patriť žalobkyni. Pretože predmetom konania pred všeobecným súdom je žalobný návrh na zaplatenie istiny s príslušenstvom z titulu „minimálneho podielu na výnose“, žalobkyňa už zmluvou o pôžičke z 9. decembra 2005 osvedčila skutočnosť, že v daných súvislostiach existuje zákonný podklad, a teda reálny predpoklad vydania konečného vykonateľného rozhodnutia vo veci.

Súčasťou tvrdenia žalobkyne, ktorou odôvodňovala obavu z ohrozenia výkonu, bolo, že sťažovateľka sa snažila zbaviť sa nehnuteľností, ktoré sú predbežným opatrením dotknuté, a tak by sa stala insolventným. Ako vyplýva z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, krajský súd tieto skutočnosti reflektoval a okolnosti svedčiacie o obave z ohrozenia výkonu budúceho rozhodnutia náležite zvažoval.

Vzhľadom na to, že v prípade rozhodnutia o predbežnom opatrení ide iba o dočasnú úpravu pomerov účastníkov, ktorým nie je prejedikovaný výsledok konania vo veci samej, nemožno v tejto fáze konania považovať za dôležité posúdenie námietok a tvrdení uvádzaných sťažovateľkou k veci samej; preto ústavný súd opomína polemiku v tomto smere a neprihliada na ňu ani vo vzťahu k napadnutému uzneseniu o nariadení predbežného opatrenia.

V súlade s uvedenými preto ústavný súd nemohol prisvedčiť sťažovateľke ani v tom, že všeobecné súdy mali napr. vykonať ďalšie dokazovanie, pretože Občiansky súdny poriadok súdom nevymedzuje takmer žiadny procesný priestor, aby sa o jednotlivých dôkazoch previedlo rozsiahle dokazovanie. Naopak, súdom je stanovená povinnosť o návrhoch na predbežné opatrenie rozhodovať bezodkladne. Táto prísnosť, pokiaľ ide o formálne aspekty návrhu na vydanie predbežného opatrenia, je potom kompenzovaná tým, že návrh na vydanie predbežného opatrenia možno podať i opakovane.

Sťažovateľke sa nepodarilo preukázať možnosť porušenia svojich ústavne zaručených základných práv a slobôd. Krajský súd sa prípustnosťou vydania rozhodnutia

o predbežnom opatrení v napadnutom rozhodnutí podrobne zaoberal a svoje závery vo veci riadne a dostatočne odôvodnil. Po hlbšej analýze predmetu konania ústavný súd poukazuje na to, že tieto závery nemožno považovať za arbitrárne alebo zjavne neodôvodnené, preto sa s nimi možno stotožniť.

Za situácie, keď ústavný súd dospel k záveru, že pri vydaní napadnutého rozhodnutia bolo postupované zákonom ustanoveným spôsobom, v súlade so zásadou spravodlivého procesu a so základným právom na súdnu ochranu, tak ako to zaručuje čl. 46 ods. 1 ústavy, v okolnostiach danej veci nedošlo ani k porušeniu základného práva sťažovateľky zaručeného v čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy, čl. 1 dodatkového protokolu a v čl. 35 ods. 1 ústavy.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. októbra 2009